

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
GRADSKO VIJEĆE

Broj:
Sarajevo, __. __. 2023. godine

Na osnovu člana 31. stav (1) tačka b) i člana 77. stav (1) Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 07/23), Gradsko vijeće Grada Sarajeva, na __. sjednici održanoj dana __. __. 2023. godine, usvojilo je

Izvještaj o provođenju Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo za 2022. godinu

PREDSJEDAVALAČI GRADSKOG VIJEĆA

Jasmin Ademović

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 216 659
Fax: +387 33 205 874
Email: gsgv@sarajevo.ba
Web: gradskovijece.sarajevo.ba

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
GRADONAČELNICA

IZVJEŠTAJ
O PROVOĐENJU ODLUKE O SPOMENICIMA OD ZNAČAJA
ZA GRAD SARAJEVO ZA 2022. GODINU

Predlagač: Gradonačelnica

Obradivač: Služba za urbano planiranje, investicije,
stambene i komunalne poslove

Sarajevo, mart 2023. godine

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 407 443
Fax: +387 33 208 341
Email: grad@sarajevo.ba
Web: www.sarajevo.ba

UVOD

Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 49/19, 28/20 – ispravka) definisani su je kriteriji za utvrđivanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo, vrste spomenika, način podnošenja inicijative za podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo, uslovi i postupak za podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo, kao i način održavanja i zaštite spomenika podignutih u skladu sa ovom Odlukom.

Na osnovu navedene odluke, Komisija za spomenike Gradskog vijeća Grada Sarajeva predlaže odluke, razmatra podnesene inicijative, daje upute za daljnji rad nadležnoj službi po pristiglim predmetima i inicijativama.

Spomenicima u smislu navedene odluke smatraju se skulpture, biste, spomen-kompleksi odnosno obilježja, spomen-česme, spomen-ploče i fontane koji su svojim sadržajem, estetskim izgledom i funkcionalnošću namijenjeni očuvanju uspomene na historijske događaje i ličnosti. Umjetničkim skulpturama u smislu ove Odluke smatraju se skulpture iznimne kulturno-umjetničke vrijednosti, spomen-pokloni iznimne kulturno-umjetničke vrijednosti, odnosno umjetničke skulpture ili obilježja koja se mogu podizati na određene vremenske periode, a koja mogu biti u vlasništvu Grada Sarajeva i kojima može upravljati Grad Sarajevo.

Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo smatraju se:

- Spomenici kojima se obilježavaju historijski događaji od posebnog značaja za Grad Sarajevo i Bosnu i Hercegovinu, a koji su obilježili bližu i daljnju historiju i dali poseban doprinos razvoju i afirmaciji Grada Sarajeva i Bosne i Hercegovine;
- Spomenici podignuti u znak sjećanja na osobe koje su svojim djelovanjem dale poseban doprinos razvoju i afirmaciji Grada Sarajeva i Bosne i Hercegovine te očuvanju civilizacijskih vrijednosti, multietničnosti i posebnosti Grada Sarajeva i Bosne i Hercegovine.

Umjetničkim skulpturama od značaja za Grad Sarajevo u smislu ove Odluke smatraju se instalacije u javnom prostoru koje se mogu ocijeniti kao dijela iznimne kulturno-umjetničke vrijednosti.

Inicijativu za podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo mogu podnijeti vijećnici Gradskog vijeća Grada Sarajeva, vijećnici općinskih vijeća općina u sastavu Grada Sarajeva, gradonačelnica i načelnici općina. Pravna lica i udruženja građana mogu podnijeti inicijativu za podizanje spomenika putem općina.

Važno je istaći da inicijativa mora sadržavati naziv događaja, odnosno ime ličnosti kojima se inicira podizanje spomenika, sa obrazloženjem i prijedlog lokacije za njegovo podizanje. Inicijativa se podnosi gradonačelnici koja putem nadležne službe prosljeđuje inicijativu Komisiji za spomenike Gradskog vijeća Grada Sarajeva na daljnje odlučivanje.

Komisija ima sedam članova, a sačinjavaju je gradski vijećnici, te ugledni stručnjaci, naučni i javni djelatnici iz predmetne oblasti. Komisija vrši valorizaciju događaja, odnosno ličnosti i donosi odluku o tome da li je događaj, odnosno ličnost za koji/u se inicira podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo, a u skladu sa kriterijima iz člana 3. Odluke. Za procjenu iznimne vrijednosti umjetničke skulpture, gradonačelnica pribavlja mišljenje Savjeta gradonačelnice kapacitiranog za davanje ovakvog mišljenja, a po potrebi formira posebno tijelo sastavljeno od kompetentnih vanjskih saradnika. Komisija vrši valorizaciju podnesene inicijative u roku od 60 dana od prijema inicijative. Nakon što je Komisija odlučila o tome da se podnesena inicijativa odnosi na podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo i Bosnu Hercegovinu, prema kriterijima iz člana 3. ove Odluke,

gradonačelnica putem nadležne službe obavještava podnosioca inicijative o valorizaciji Komisije i upućuje podnosiocu inicijative zahtjev da se inicijativa, ukoliko tražena dokumentacija nedostaje i/ili ukoliko je to potrebno, upotpuni sljedećim elementima:

- a. idejnim rješenjem spomenika
- b. precizno određenom mikrolokacijom
- c. podacima o načinu finansiranja podizanja spomenika

Podnosilac inicijative, na zahtjev Komisije, dužan je upotpuniti podnesenu inicijativu u roku od 60 dana, osim ako za dobivanje idejnog rješenja spomenika nije potrebno provesti javni konkurs.

Nakon obrade tako kompletirane inicijative, po postupku i na način u skladu sa ovom Odlukom, gradonačelnica tekst nacrtu odluke o podizanju spomenika upućuje Komisiji koja utvrđuje nacrt odluke i upućuje ga Gradskom vijeću na razmatranje, a poslije provedene javne rasprave te na osnovu izvještaja o provedenoj javnoj raspravi i teksta prijedloga odluke koji Komisiji dostavlja gradonačelnica zajedno sa izvještajem o provedenoj javnoj raspravi. Komisija utvrđuje prijedlog odluke i upućuje ga Gradskom vijeću na razmatranje i konačno odlučivanje.

U slučaju kada podnosilac inicijative ne izvrši dopunu inicijative u roku od 60 dana, Komisija obustavlja postupak donošenja odluke, o čemu gradonačelnica, putem nadležne službe, obavještava podnosioca inicijative.

Aktivnosti iz oblasti spomeničke kulture u 2022. godini

Grad Sarajevo ima 26 spomenika od značaja, a redovne aktivnosti podrazumijevaju čišćenje i manje sanacije spomenika.

U 2022. godini, Grad Sarajevo je realizovao Program tekućeg održavanja spomenika od značaja za Grad Sarajevo za 2022. godinu u cijelosti kako je planirano. Konstatujemo da su svi spomenici u nadležnosti Grada Sarajeva u dobrom stanju, uz potrebu za manjim sanacijama i redovnim tekućim održavanjem.

Grad Sarajevo godišnje donosi plan podizanja spomenika i aktivnosti koje se planiraju provesti za tu godinu. Program se zasniva na inicijativama koje su dobile podršku Gradskog vijeća i za koje je Komisija za spomenike utvrdila da su inicijative za podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo te uputila gradonačelnici na obradu, sa ciljem da Grad Sarajevo bude investitor podizanja spomenika.

Programom podizanja spomenika od značaja za Grad Sarajevo za 2022. godinu planirane su realne aktivnosti iz ove oblasti u skladu sa mogućnostima Grada Sarajeva, pribavljenim neophodnim saglasnostima i odobrenjima drugih nadležnih institucija, kao i obezbjeđenih sredstava.

U skladu sa navedenim programom, odnosno podnesenim inicijativama, donesene su odluke o podizanju spomenika i spomen-ploča kako slijedi:

1. Odluka o podizanju Spomen-ploče poginulim pripadnicima Zelenih beretki pri akciji oslobađanja kote 1162 – Vidikovac

Udruženje Zelene beretke podnijelo je inicijativu za postavljanje Spomen-ploča poginulim pripadnicima Zelenih beretki pri akciji oslobađanja kote 1162 – Vidikovac na dolaznoj stanici Trebevičke žičare Ramo Biber u 2019. godini. Komisija za spomenike Gradskog vijeća prepoznala

je ovu inicijativu kao spomen-ploču od značaja za Grad Sarajevo te je pokrenuta redovna procedura postavljanja ove ploče. Međutim, prethodna administracija nije bila saglasna sa traženim dizajnom spomen-ploče i lokacijom te je cijela procedura, na traženje podnosioca inicijative, obustavljena.

Udruženje Zelene beretke obnovilo je ovu inicijativu krajem 2021. godine, a nova administracija prihvatila predloženo idejno rješenje, te je donesena Odluka o podizanju Spomen-ploče poginulim pripadnicima Zelenih beretki pri akciji oslobađanja kote 1162 – Vidikovac („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 2/22).

Postavljanje Spomen-ploče realizovano je u prvom kvartalu 2022. godine.

2. Spomenik bosanskom kralju Kralju Tvrtku I Kotromaniću

Grad Sarajevo je u 2021. godini, kako je i planirano Programom podizanja spomenika od značaja za Grad Sarajevo 2021. godine, utvrdio lokaciju za podizanje spomenika bosanskom Kralju Tvrtku I Kotromaniću na zemljištu označenom kao k.č. 1608 K.O. Sarajevo IV (novi premjer), Park između zgrada Zemaljske vlade (zgrada Predsjedništva i Kantona Sarajevo).

Na osnovu izabrane lokacije, krajem 2021. godine raspisan je konkurs za najbolje idejno rješenje budućeg spomenika. U februaru 2022. godine izabrano je najbolje idejno rješenje na osnovu kojeg je izgrađen Glavni projekat.

U postupku donošenja ove Odluke za podizanje konkretnog spomenika, nadležna služba pribavila je prethodno pozitivno Mišljenje Općine Centar, broj 08-19-1833 od 18.03.2020. godine, kao i Mišljenje Zavoda za planiranje Kantona Sarajevo, broj 08-19-4556 od 29.07.2021. godine u kojem je, između ostalih, predložena i navedena lokacija.

U postupku ishodovanja urbanističke saglasnosti, Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika dala je negativno Mišljenje, broj 09-04-1317 od 06.09.2022. godine, na dostavljeno idejno rješenje. U dostavljenom Mišljenju navedeno je da idejno rješenje nije u skladu Odlukom o proglašenju historijskog urbanog pejzaža Sarajeva („Službene novine BiH“, br. 1/21 i 10/21), tačnije izvodom iz priloga 5, stav (14), tačka a).

U vezi naprijed navedenog, Grad Sarajevo provodi aktivnosti na iznalaženju druge adekvatne lokacije za podizanje navedenog spomenika te očekujemo realizaciju ovog projekata u 2023. godini.

Također, važno je istaći da su sami kiparski radovi na bisti završeni u 2022. godini.

3. Spomen-obilježje „HVO Sarajevo“

Gradsko vijeće donijelo je Odluku o podizanju ovog spomen-obilježja, na sjednici održanoj dana 29.01.2020. godine, („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 5/20), te Odluku o izmjeni Odluke o podizanju Spomen-obilježja „HVO Sarajevo“, broj 01-GV-02-927/20, na sjednici održanoj dana 30.09.2020. godine.

Grad Sarajevo, kao nosilac svih aktivnosti, izradio je glavni projekat te pribavio odobrenje za građenje od nadležne općine i odabrao izvođača radova na ovom spomen-obilježju.

Grad Sarajevo podigao je navedeni spomenik u maju 2022. godine.

4. Spomen-ploča Marku Didoiju – Markanu

Komisija za spomenike Gradskog vijeća je u skladu sa Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 49/19, 28/20 – ispravka), zaključkom u izvještaju broj 04-GV-02-236-1/od 09.02.2022. godine, prepoznala inicijativu za podizanje spomen-ploča Marku Didoiju – Markanu, podnesenu od gradskog vijećnika Mumera Mekića, odnosno usvojenu od strane Općinskog vijeća Stari Grad kao spomenik od značaja za Grad Sarajevo.

Nadležna služba provela je neophodne aktivnosti te je, nakon provedene javne rasprave, donesena Odluka o podizanju Spomen-ploče Marku Didoiju – Markanu („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 49/22).

Spomen-ploča postavljena je na kamenu zid lijeve obale korita Miljacke do Carevog mosta.

Idejno rješenje spomen-ploče sadrži prigodan tekst kako bi budući naraštaji znali povod postavljanja spomen-ploče, a sadašnje generacije se sjetile Marka Didoija – Markana.

5. Spomen-obilježje Civilnim žrtvama rata grada – Kantona Sarajevo

Komisija za spomenike Gradskog vijeće Grada Sarajeva prepoznala je ovu inicijativu kao inicijativu od interesa za Grad Sarajevo još 2020. godine te je Grad Sarajevo pokrenuo aktivnosti na realizaciji ove inicijative.

U toku 2020. i 2021. godine tražene su moguće lokacije za podizanje ovog spomenika u saradnji sa općinama Satri Grad i Centar.

U saradnji sa Općinom Centar konačno je početkom 2022. godine definisana moguća lokacija za podizanje ovog značajnog spomenika, ali obzirom na negativno mišljenje Zavoda za planiranje KS te generalnom stavu Državne komisije za zaštitu nacionalnih spomenika vezanim za zaštićeno područje HUK-a, potrebno je da se učini dodatni napor za usaglašavanje predložene lokacije.

6. Skulptura Ikar konzerva

Restauracija spomenika „Ikar konzerva“ u saradnji sa Udruženjem „Centar za promociju civilnog društva“ realizovana je u 2022. godini te je ova vrijedna umjetnička skulptura ponovo vraćena u originalno stanje.

Razmatrane inicijative i programi u dosadašnjem mandatnom periodu

1. Komisija za spomenike Gradskog vijeća razmatrala je Inicijativu za podizanje spomen-obilježja ubijenom učeniku Denisu Mrnjavcu ispred Srednje mašinske – tehničke škole u Sarajevu koju je podnio gradski vijećnik Adi Škaljić, te je prihvaćena kao spomenik od značaja za Grad Sarajevo, a realizovat će se kada ste steknu uslovi.
2. Komisija za spomenike Gradskog vijeća razmatrala je Inicijativu za podizanje spomenika „Ženi Sarajeva“ i potvrdila je stav Komisije iz 2016. godine da je navedeni spomenik od značaja za Grad Sarajevo. Sugerisano je Udruženju „Obrazovanje gradi BiH“, kao podnosiocu inicijative, a uzevši u obzir Odluku o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo, gdje je propisano da se idejno rješenje u užem gradskom jezgri dobavlja putem konkursa, da razmotri eventualne lokacije u općinama Novo Sarajevo i Novi Grad kako bi ponuđeno idejno rješenje moglo biti realizovano kad se steknu uslovi.

3. Komisija za spomenike Gradskog vijeća uputila je inicijativu Gradskom vijeću da svojim zaključkom zaduži gradonačelnicu da razmotri mogućnost da Grad Sarajevo podigne spomenik Batonu Desidijatskom, kao spomenik od interesa za Bosnu i Hercegovinu.

Obrazloženje:

Baton Dezidijatski je bio politički i vojnički dužnosnik desidijatske civitas, autonomne teritorijalno-upravne i administrativne jedinice u okvirima rimske provincije Ilirik. Dezidijati su ilirski narod koji je u periodu od IV st. p. n. e. pa do zaključno sa II st. n. e. dominirao prostorom Gornje Bosne i dolinom rijeke Lašve. Rođen između 40. i 30. godine p. n. e., vjerojatno u jednoj u uglednijih desidijatskih porodica, on je imao istaknutu karijeru i u okvirima svoje matične civitas, ali je vjerojatno bio i u rimskoj službi. U proljeće 6. godine n. e. stao je na čelo Velikog Ilirskog ustanka koji je izbio zbog izrabljivanja, ekonomskog i socijalnog iskorištavanja naših ljudi od strane imperijalne vlasti. Ubrzo je postao i jedan od dvojice glavnih vođa Ilirskog Saveza, prve organizacije koja je ujedinila razjedinjene narode i plemena koja su naseljavala današnji ilirsko-slavenski prostor. Veliki Ilirski ustanak bio je najveći i najteži rat koji je Imperija vodila još od rata sa Hanibalom gdje je bilo angažirano skoro 190.000 profesionalnih i dobro obučanih vojnika koji nisu vojnički porazili ilirski savez, već je ustanak ugušen zbog izdaje.

4. Komisija za spomenike Gradskog vijeća razmatrala je inicijativu za podizanje spomen-ploče Emeriku Blumu i Uglješi Uzelacu te je zatražila dopunu dokumentacije od podnosioca inicijative kako bi mogla donijeti konačnu odluku.
5. Komisija za spomenike Gradskog vijeća razmatrala je inicijativu za podizanje spomenika Stari Grad – bista Alija Isaković.
6. Komisija za spomenike Gradskog vijeća razmatrala je inicijativu podizanja spomen-ploče vojnicima – Kasarna Rajlovac.
7. Komisija za spomenike Gradskog vijeća razmatrala je vijećničku inicijativu Alme Čengić za podizanje spomenike Karlu Ivandiću.
8. Komisija za spomenike Gradskog vijeća razmatrala je inicijativu općine Stari Grad za postavljanje biste Husej kapetanu Gradašćeviću.
9. Po Planu rada Gradskog vijeća i propisima Odluke o podizanju spomenika i umjetničkih skulptura od značaja za Grad Sarajevo, Komisija za spomenike je razmatrala, a Gradsko vijeće usvojilo Plan podizanja spomenika od značaja za 2023. godinu.